

Καλλιθέα, 4 Οκτωβρίου 2022

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Το Κέντρο Έρευνας Νεότερης Ιστορίας (KENI) του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας του Παντείου Πανεπιστημίου και η ερευνητική μονάδα Βαλκανικών, Οθωμανικών και Μεταοθωμανικών Μελετών σας προσκαλεί στην

διάλεξη της Δρ. Lora Gerd, (Foreign correspondent, CéSoR, EHESS, Paris)

με θέμα

Ρωσική βοήθεια για τα εκκλησιαστικά ιδρύματα στα Βαλκάνια. Παράδοση, πολιτική και ιδεολογία τον 19^ο αιώνα

την

ΠΕΜΠΤΗ 13 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2022

ΩΡΑ 19: 30

ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ ΣΑΚΗ ΚΑΡΑΓΙΩΡΓΑ ΙΙ, ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

Ακολουθεί περίληψη και βιογραφικό της ομιλήτριας και επισυνάπτεται η αφίσα της εκδήλωσης

Ρωσική βοήθεια για τα εκκλησιαστικά ιδρύματα στα Βαλκάνια. Παράδοση, πολιτική και ιδεολογία τον 19ο αιώνα

Στις εκκλησίες και τα μοναστήρια των Βαλκανίων μπορεί να βρει κανείς σκεύη, ενδύματα, εικόνες και διακοσμητικά που ήρθαν από την Ρωσία τον 19ο αιώνα. Ποια είναι η ιστορία αυτών των δωρεών; Γίνονταν περιστασιακά ή σύμφωνα με συγκεκριμένο σχέδιο; Τα αρχειακά έγγραφα μάς βοηθούν να απαντήσουμε σ' αυτά τα ερωτήματα.

Η ρωσική υποστήριξη στον ορθόδοξο ελληνικό πληθυσμό της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας ξεκίνησε ήδη από τον 16ο αιώνα και αυξήθηκε σταθερά κατά τον 17ο αιώνα. Αρχίζοντας από την δεκαετία του 1830, οι επαφές μεταξύ της Ρωσίας και των Βαλκανίων είχαν να κάνουν με το λεγόμενο Ανατολικό ζήτημα. Συνεχίζοντας την υποστήριξή της προς τα Ορθόδοξα πατριαρχεία της Ανατολής, η ρωσική κυβέρνηση στόχευε στην ενίσχυση της επιρροής της στον ορθόδοξο πληθυσμό. Στη δεκαετία του 1850 ξεκίνησε μια νέα περίοδος εκκλησιαστικών και πολιτιστικών σχέσεων με την εκκλησία της Ελλάδας: τόσο η ρωσική όσο και η ελληνική Σύνοδος ενδιαφέρθηκαν για θέματα κανονικού δικαίου και λειτουργικών πρακτικών, για τη στάση απέναντι στους μη-Ορθόδοξους Χριστιανούς κλπ. Οι εκκλησιαστικοί ηγέτες εκείνης της περιόδου

είχαν σκοπό να δημιουργήσουν έναν μεγάλο «Ορθόδοξο Οίκο», όπου τα διάφορα έθνη θα μπορούσαν να μάθουν τις παραδόσεις, να πραγματοποιήσουν εκπαιδευτικά προγράμματα και να μεταρρυθμίσουν την εκκλησιαστική τους ζωή.

Στα τέλη της δεκαετίας του 1850 και την δεκαετία του 1860 η ρωσική κυβέρνηση υιοθέτησε την πολιτική του πανσλαβισμού και οι περισσότερες δωρεές στέλνονταν στις σλαβικές εκκλησίες των Βαλκανίων. Τα ελληνορθόδοξα ιδρύματα απολάμβαναν επίσης υποστήριξη από τη Ρωσία, ιδιαίτερα εκείνα που υπέφεραν από πολέμους ή σεισμούς. Στο σύνολό της η φιλανθρωπική αποστολή δωρεών από τη Ρωσία μετά τα μέσα του 19ου αιώνα αντικαταστάθηκε από τη χρήση των εκκλησιαστικών μεθόδων «ήπιας δύναμης» στα πλαίσια του ανταγωνισμού των μεγάλων δυνάμεων, των ιμπεριαλιστικών διεκδικήσεων της Ρωσίας στην Ανατολική Μεσόγειο και των αυξανόμενων εθνικιστικών εντάσεων στα Βαλκάνια.

Η Δρ. **Lora Gerd** αποφοίτησε από το Κρατικό Πανεπιστήμιο της Αγίας Πετρούπολης το 1992 με ειδίκευση στις Κλασικές Σπουδές. Το διδακτορικό της είχε θέμα «Ζητήματα κανονικού δικαίου στο Τακτικόν του Νίκωνα του Μαυρορείτη (11ος αι.)». Ο τίτλος της διατριβής της επί υφηγεσία το 2006 ήταν «Κωνσταντινούπολη και Πετρούπολη: Η Ρωσική εκκλησιαστική πολιτική στην Ορθόδοξη Ανατολή (1878-1898)». Ειδικεύεται στη ρωσική πολιτική στην Οθωμανική Αυτοκρατορία και στις ελληνορωσικές σχέσεις του 19ου και των αρχών του 20ού αιώνα (Ρωσική εκκλησιαστική πολιτική στην Εγγύς Ανατολή και τα Βαλκάνια, ιστορία των Βυζαντινών σπουδών, θρησκευτικές και πολιτιστικές σχέσεις). Συμμετείχε στα ερευνητικά προγράμματα: «Ανοιχτή Ιερουσαλήμ (Open Jerusalem)», «Η εκκλησία της Αγγλίας και οι σχέσεις της με την Ορθόδοξη Ανατολή» και διηύθυνε το πρόγραμμα «Η Ρωσία και το Άγιο όρος στον 19ο και 20ό αιώνα». Έχει τακτική συμμετοχή σε διεθνή συνέδρια, και είναι συχνά προσκεκλημένη ομιλήτρια στην Σχολή Ανωτέρων Σπουδών στις Κοινωνικές Επιστήμες (EHESS) στο Παρίσι, στο Πανεπιστήμιο Κύπρου στη Λευκωσία και στο Πανεπιστήμιο της Λουντ στη Σουηδία. Είναι ξένη ανταποκρίτρια του Κέντρου Σπουδών Κοινωνικών και Θρησκευτικών Επιστημών (CéSoR) στην EHESS στο Παρίσι. Τα τελευταία χρόνια εργάζεται σε ερευνητικά προγράμματα σχετικά με την Ρωσική πολιτική στα Πατριαρχεία της Αλεξάνδρειας και της Αντιόχειας κατά τον 19ο και 20ό αιώνα. Η Δρ. Λόρα Γκερντ ήταν μέλος της ερευνητικής ομάδας του προγράμματος RICONTRANS [Οπτική κουλτούρα, ευσέβεια και προπαγάνδα: Μεταφορά και υποδοχή ρωσικής θρησκευτικής τέχνης στα Βαλκάνια και την Ανατολική Μεσόγειο (16ος - αρχές 20ού αι.)] και η διάλεξή της είναι στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων του προγράμματος. Το RICONTRANS έλαβε χρηματοδότηση από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Έρευνας (ERC) στο πλαίσιο του προγράμματος έρευνας και καινοτομίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης Ορίζοντας 2020.

Η διάλεξη της Δρ. Gerd θα γίνει στα ελληνικά.

RICONTRANS

VISUAL CULTURE, PIETY
AND PROPAGANDA:
TRANSFER AND RECEPTION OF
RUSSIAN RELIGIOUS ART IN THE BALKANS
AND THE EASTERN MEDITERRANEAN
(16TH TO EARLY 20TH CENTURY)

erc
European Research Council